

INFORMATIVNÍ PLÁN ČINNOSTI HVĚZDÁRNY A PLANETÁRIA BRNO V ROCE 2019

Plán činnosti Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace na rok 2019 vychází z poslání a hlavních úkolů Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace (dále jen Hvězdárna a planetárium Brno) a z finančního plánu na rok 2019.

Trvalým středobodem většiny aktivit Hvězdárny a planetária Brno zůstává sál **3D digitária**, do kterého přichází přibližně 80 procent všech návštěvníků. Naším cílem není provozovat pouze špičkové digitální planetárium, nýbrž rozvíjet stávající způsoby popularizace vědy i kritického způsobu myšlení a hledat nové formy projekce ve specifickém formátu na polokulovité plochy – zejména vědecké vizualizace i ryze umělecké počiny. Tedy zůstat **leaderem** v této produkci a projekci v českém i střeoevropském regionu.

Hvězdárna a planetárium Brno bude nadto i nadále organizovat rozsáhlé, tzv. **přivalové akce**, které obohacují veřejný prostor, podporují místní umělce a dávají městu „punc“ moderní, hrdé metropole.

DRAMATURGIE 3D DIGITÁRIA

V roce 2019 plánujeme uvést především tato premiérová představení:

- **Lucie: Tajemství padajících hvězd** 2D/3D
- **Voyager: Příběh nesmrtelných poutníků** 2D
- **Vesmír** 3D
- **EXPLORE: Klíč k cestě na Mars** 2D/3D
- pohádkový příběh pro děti
- vítězné představení **Full dome Festival Brno 2019**

KLÍČOVÉ AKCE ROKU 2019

- **Úplné zatmění Měsíce** – 21. ledna 2019
Poslední úkaz tohoto druhu v tomto desetiletí.
- **Brno Space Days / Dny jihomoravské kosmonautiky** – 4. až 8. března 2019
Z Jihomoravského kraje rovnou do vesmíru. Kdo by to řekl?
- **Science Party** – květen 2019
Podpora akce propagující brněnské vědce.
- **Fulldome Festival Brno 2019 & DigiFest** – 3. až 9. června 2019
Světově největší přehlídka nejnovějších filmů pro digitální planetária.
- **Měsíční noc na Kraví hoře** – 16. až 24. července 2019
Padesát roků od přistání prvního člověka na Měsíci.
- **Mendel je ... vědec** – červenec 2019
Kampaň na podporu jedno z nejvýznamnějších brněnských vědců.
- **Noc padajících hvězd** – 12./13. srpna 2019
Hromadné pozorování meteorů z roje Perseid.
- **Festival vědy 2019** – 6. a 7. září 2019
Věda není žádná nuda. Přehlídka brněnských vědecko-výzkumných i populárně-vědeckých institucí.
- **Noc vědců 2019** – září 2019
Univerzity, muzea i science centra otevírají své jinak tajemné komnaty.
- **Přechod Merkuru přes sluneční kotouč** – 11. listopadu 2019
Pozorování vzácného nebeského úkazu.
- **Vánoce na hvězdárně** – prosinec 2019
Hvězdárna pro malé i velké, krátce před začátkem nejkrásnějších svátků.
- **Svátek světla** – 22. prosince 2019
Oslava zimního slunovratu, věčný boj s démony tmy.
- **Novoroční hvězdárna** – 1. ledna 2020
Máme pořad otevřeno!

ROZVOJOVÉ (INVESTIČNÍ) PROJEKTY

Nad rámec každodenního provozu bychom rádi za přispění zřizovatele zahájili realizaci nových anebo kultivovali tyto stávající projekty:

Mezinárodní filmový festival

Hvězdárna a planetárium Brno v roce 2019 organizuje 5. ročník **Fulldome Festivalu Brno**, tedy přehlídku nejnovějších filmů pro digitální planetária, které prezentují producenti z celého světa. Nejedná se tedy pouze o myšlenku, ale o již zaběhnutou a v praxi vyzkoušenou aktivitu, která si ve světě stačila za poměrně krátkou dobu získat významný kredit. Je potřeba si přitom uvědomit, že současní špičkoví tvůrci filmů do digitálních planetárií si v ničem nezadají se stávající filmařskou elitou a v mnoha směrech se obě komunity prolínají.

Oproti minulým ročníkům ale dochází k několika významným změnám. Akci již od počátku podporuje **International Planetarium Society**, která sdružuje planetária a planetárníky z celého světa. Mimo to však byla Hvězdárna a planetárium Brno oslovena obdobnou, avšak „jen“ severoamerickou **společností IMERSA**, která by chtěla do Brna v příštím roce přivést špičkové tvůrce a producenty ze Spojených států a Kanady. Formou workshopů a diskuzí by se seznámili s lokálními tvůrci.

Druhou významnou změnou je, že se v Brně během Fulldome Festivalu Brno 2019 sejde **mezinárodní výbor na přípravu oslav 100. výročí spuštění prvního projekčního planetária** (od německé firmy Zeiss v roce 1923). Do města tudíž dorazí významné osobnosti ze světa planetárií od Austrálie až po Jižní Ameriku. Třetí změnou je, že od příštího roku – v souvislosti se spuštěním nového projekčního systému – budeme první mezinárodní přehlídkou s **3D sekcí**.

Fulldome Festival Brno je již nyní největším svého druhu v Evropě a jedním z největších na světě, současně nabízí i jedinečnou propagaci města Brna za hranicemi České republiky. Jeho organizace je však komplikovaná a v roce 2019 bude i zcela jedinečná.

Fulldome Festival Brno 2019 a na něj navazující přehlídka pro veřejnost **DigiFest 2019** se uskuteční **3. až 9. června 2019**.

Mobilní planetárium

I když je tzv. **mobilní planetárium** (tj. digitální planetárium s nafukovací projekční plochou) kvalitativně horší než kamenné, je příslibem výrazného rozšíření programové nabídky Hvězdárny a planetária Brno. Využili bychom jej coby „atrakci“ na reprezentačních akcích města Brna nebo Jihomoravského kraje a současně realizovali myšlenku jednodenních „výsadků“ do různých brněnských městských částí, resp. moravských měst, během nichž se mohou popularizovat nejrůznější vědecké i technické obory (ve spolupráci s VIDA! science centrem, FabLab anebo Moravskou zemskou knihovnou). V dopoledních hodinách se lze zaměřit na základní školy, v odpoledních hodinách na volnočasové organizace a v závěru dne na dospělé. Součástí bude promyšlená komunikační strategie – před výsadkem i po něm.

V roce 2019 bychom rádi získali mimořádný, účelově vázaný příspěvek na pořízení této jedinečné populárně-vzdělávací pomůcky ve výši přibližně 4 miliony Kč

(pořízení mobilního planetária, projekčního zařízení a dopravního prostředku, jenž umožní jejich převoz).

Získání „univerzitní“ kopule

V areálu Hvězdárny a planetária Brno se již od roku 1954 nachází osamocená astronomická kopule (naproti hlavnímu vchodu do budovy), která je ve správě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. Slouží k pořizování nejrůznějších měření studenty a pracovníky univerzity. Městská observatoř na Kraví hoře má ovšem řadu nevýhod – především nadmořskou výšku, díky které lze během roku napočítat nejvýše šedesát pozorovacích nocí. Ještě více devastuje kvalitu výhledu stále rostoucí světelné znečištění. Proto od konce roku 2017 probíhají neformální rozhovory o předání tohoto objektu ze strany Masarykovy univerzity právě Hvězdárně a planetáriu Brno. Pokud k takovému převodu dojde – samozřejmě na základě cenového odhadu – pak může kopule do budoucna sloužit jak k astronomickým účelům, tak i dalším kulturním aktivitám. Současně se logicky uzavře celý areál svěřený do užívání Hvězdárně a planetáriu Brno.

Náklady na event. odkoupení a sanaci budovy odhadujeme na jednotky milionů korun.

K odprodeji by mohlo dojít - po souhlasu zřizovatele a díky mimořádnému, účelově vázanému příspěvku – na sklonku roku 2019.

Sluneční věž

Přírodovědné stelárium – Sluneční věž může být novým symbolem města, coby centra vědy, umění a vzdělávání. Katedrálu na Petrově, jejíž základy sahají do 12. století, a Špilberk, jehož základy jsou jenom o století mladší, může doplnit futuristická rozhledna na Kraví hoře. Ba co víc... Nebude jen místem dalekého rozhledu, nýbrž unikátním výstavním prostorem, meteorologickým detektorem a audiovizuálním dílem. Domnívám se, že podobně odvážný – byť kontroverzní – projekt si město Brno zaslouží a Hvězdárna a planetárium Brno je ideálním místem pro jeho instalaci. Realizace projektu však není možná bez součinnosti s Kanceláří architekta města Brna, výše stavební investice dosáhne 50 milionů Kč. **V roce 2019 bychom rádi zahájili přípravy pro pořízení dokumentace pro územní rozhodnutí, event. stavební řízení.** Tento krok nebude ale možný bez prvotního, účelově vázaného příspěvku ze strany zřizovatele.

Planetární stezka

Planetární stezka je instalace v parku Kraví hory demonstrující rozlehlost Sluneční soustavy v měřítku 1:10 miliardám. Na každé zastávce návštěvník najde informační tabuli, na níž budou uvedeny základní údaje a zajímavosti o dané planetě či jiném vesmírném objektu (např. trpasličí planety). Součástí může být i pohyblivý element –

např. jádro komety Halley, které bude jednou za čas posunuto. Logickým krokem může být **galaktická stezka**, která by demonstrovala rozlehlost naší Galaxie. Ta by byla instalována v prostoru Jihomoravského kraje. Vyloženě mechanické exponáty pak doplní prvky rozšířené reality. **V roce 2019 vypracujeme technický projekt planetární stezky a ve spolupráci s úřadem městské části Brno-střed zahájíme i faktické kroky k její instalaci.**

Vesmírné parkoviště

Výrazným handicapem je nedostatek parkovacích míst v bezprostředním okolí Hvězdárny a planetária Brno. Rychlým a levným řešením je využití odstavné plochy u házenkářského hřiště Draken. Zde mohou v létě parkovat návštěvníci koupaliště, od podzimu do jara pak i návštěvníci Hvězdárny a planetária Brno. V případě svěření této plochy do užívání počítáme s pravidelným úklidem, instalací a obnovou svislého i vodorovného dopravního značení autorizovanou firmou. **V roce 2019 chceme odstavnou plochu – po dohodě s magistrátem města Brna – získat do správy naší organizace.**

VÝZNAMNÉ AKTIVITY ROKU 2019

- Rozvoj **astronomických kurzů** pro žáky základních i středních škol.
- Vytváření **nelicencovaného on-line obsahu**, zejména záznamů odborných přednášek.
- Projekt **Prvňáčci v říši vědy** pro žáky základních škol Jihomoravského kraje.
- Rozvoj **mezinárodní spolupráce** v rámci EU projektů ERASMUS +, s ohledem na event. východní partnery.
- Diskuze nad vlastní **Astronomickou akademií třetího věku**.
- Plné obnovení tzv. **brněnské pobočky České astronomické společnosti**, která se stane neformálním klubem přátel Hvězdárny a planetária Brno.
- Rozvoj **systému k monitorování oblohy** nad městem Brnem.
- Podpora propagace „zapomenutého“ brněnského génia **Kurta Gödela**.

PUBLIC RELATIONS A MARKETING

- Klíčové pro nás zůstává **posilování značky a příběhu** Hvězdárny a planetária Brno. Nestačí, že jsme dobří, ale musí se o nás vědět a musíme být schopni naši práci „nabídnout“ obyvatelům města i kraje.

- V roce 2019 zůstanou těžištěm našich propagačních aktivit:
  - www.hvezdarna.cz;
  - e-mailový zpravodaj;
  - Facebook www.facebook.com/hvezdarna.brno (vč. placené reklamy);
  - tištěný měsíční program;
  - tištěný čtvrtletní zpravodaj Hvězdárna a planetárium Brno (vč. dvou vydání distribuovaných po celém městě Brně);
  - půlroční příloha v krajském vydání Deníku;
  - přílohy v deníku Metro XXL;
  - na začátku školního pololetí rozesílaný katalog vzdělávacích pořadů všem základním a středním školám Jihomoravského kraje a přilehlých oblastí, vč. vybraných pedagogů;
  - spolupráce s rozhlasovou stanicí Rádio Petrov, částečně i Rádio Krokodýl, Český rozhlas Brno a Hit rádio Magic;
  - CLV vitríny na zastávkách městské hromadné dopravy.
- I nadále budeme spolupracovat s kulturními, univerzitními i akademickými organizacemi (např. VIDA! science center, Knihovna J. Mahena v Brně, Akademie věd České republiky, CEITEC, JCMM, JIC).
- Naším neformálním marketingovým a mediálním partnerem v roce 2019 zůstává SNIP & Co., v některých projektech se přidává i Czechinvest.
- Významnou roli budeme i nadále hrát v České asociaci science center, České astronomické společnosti a International Planetarium Society.
- Průběžně budeme modifikovat organizační řád, klást důraz na vedení dramaturgické rady, zajišťovat kontroly bezpečnosti práce a udržovat neformální poradní sbor ředitele.

EKONOMIKA PROVOZU

Minulost organizace názorně dokazuje, že se Hvězdárna a planetárium Brno nechová **rozmařile, dbá na efektivitu** klíčových investic – stavebních i přístrojových – a samozřejmě následného provozu. I když si nemůžeme stěžovat na nepřízeň zřizovatele, musíme současně přiznat, že je zajištění vyrovnaného rozpočtu Hvězdárny a planetária Brno složité, zejména s ohledem na všechny programové aktivity i vysoké standardy nabízených služeb. Zcela jistě nechceme omezit náš provoz anebo slevit z úrovně kvality,

proto bude nezbytné **navýšit příspěvek na provoz o 3 miliony Kč** – kombinací úsporných opatření, vlastních komerčních aktivit, spolupráce s Jihomoravským krajem a samozřejmě i vkladem zřizovatele. Stabilizace ekonomické situace v roce 2019 a následujících let je jedním z hlavních úkolů ředitele Hvězdárny a planetária Brno.

Jiří Dušek

ředitel Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace